

Warszawa, dnia 18 września 2023 r.

Poz. 1905

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA EDUKACJI I NAUKI¹⁾**

z dnia 21 sierpnia 2023 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej
w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii,
kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków
zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. poz. 1042), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 czerwca 2021 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. poz. 1207);
- 2) rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 sierpnia 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. poz. 1701).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 czerwca 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. poz. 1207), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 sierpnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. poz. 1701), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”.

Minister Edukacji i Nauki: *P. Czarnek*

¹⁾ Minister Edukacji i Nauki kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji i Nauki (Dz. U. z 2022 r. poz. 18 i 1842).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Edukacji i Nauki
z dnia 21 sierpnia 2023 r. (Dz. U. poz. 1905)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 25 maja 2017 r.

w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących

Na podstawie art. 47 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672 i 1718) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania lub upoważniona przez niego jednostka organizacyjna, zwani dalej „jednostką kierującą”, kierują nauczycieli do pracy za granicą w celu wspomagania wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw lub nauczanych w innych formach przez organizacje społeczne zarejestrowane za granicą.

2. Kierowanie nauczycieli odbywa się na podstawie:

- 1) umowy zawartej między ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a właściwym organem państwa, do którego nauczyciele mają być kierowani, albo
- 2) wniosku organizacji społecznych zarejestrowanych za granicą, prowadzących szkoły lub nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim w innych państwach, określającego miejsce, termin i warunki zatrudnienia nauczyciela, zakres jego obowiązków oraz warunki bytowe, przekazanego za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego Rzeczypospolitej Polskiej, wraz z opinią tego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego dotyczącą treści wniosku.

§ 2. O skierowanie do pracy za granicą może ubiegać się nauczyciel, który posiada:

- 1) kwalifikacje wymagane w Polsce do zajmowania stanowiska nauczyciela danego przedmiotu;
- 2) znajomość języka urzędowego danego państwa lub jednego z następujących języków: rosyjskiego, angielskiego, francuskiego i niemieckiego, w przypadku gdy jest on powszechnie stosowany w państwie, o skierowanie do którego nauczyciel się ubiega;
- 3)²⁾ co najmniej dobrą ostatnią ocenę pracy, o której mowa w art. 6a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, 1234, 1586 i 1672), a w przypadku gdy nie posiada oceny pracy:
 - a) ostatnią pozytywną ocenę dorobku zawodowego, o której mowa w art. 9c ust. 5a³⁾ tej ustawy, uzyskaną w związku z awansem zawodowym nauczycieli, lub
 - b) ostatnią pozytywną ocenę realizacji planu rozwoju zawodowego nauczyciela, o której mowa w art. 9q ust. 2 tej ustawy, uzyskaną w związku z awansem zawodowym nauczycieli szkół za granicą;
- 4) warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu.

¹⁾ Obecnie działem administracji rządowej – oświata i wychowanie kieruje Minister Edukacji i Nauki, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji i Nauki (Dz. U. z 2022 r. poz. 18 i 1842).

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 czerwca 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. poz. 1207), które weszło w życie z dniem 17 lipca 2021 r.

³⁾ Uchylony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1730 i 1672), która weszła w życie z dniem 1 września 2022 r.

§ 3. 1. Nauczyciel ubiegający się o skierowanie do pracy za granicą składa jednostce kierującej następujące dokumenty:

- 1) list motywacyjny;
- 2) życiorys;
- 3) dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji wymaganych do zajmowania stanowiska nauczyciela danego przedmiotu;
- 4)⁴⁾ co najmniej dobrą ostatnią ocenę pracy, o której mowa w art. 6a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, a w przypadku gdy nie posiada oceny pracy:
 - a) ostatnią pozytywną ocenę dorobku zawodowego, o której mowa w art. 9c ust. 5a³⁾ tej ustawy, uzyskaną w związku z awansem zawodowym nauczycieli, lub
 - b) ostatnią pozytywną ocenę realizacji planu rozwoju zawodowego nauczyciela, o której mowa w art. 9q ust. 2 tej ustawy, uzyskaną w związku z awansem zawodowym nauczycieli szkół za granicą;
- 5) zaświadczenie lekarskie o spełnianiu warunków, o których mowa w § 2 pkt 4, wystawione nie wcześniej niż na miesiąc przed jego złożeniem.

2. Po złożeniu dokumentów, o których mowa w ust. 1, z nauczycielem jest przeprowadzana rozmowa kwalifikacyjna, w czasie której jest sprawdzana w szczególności znajomość języka obcego, o którym mowa w § 2 pkt 2.

3. W celu przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej jednostka kierująca może powołać zespół rekrutacyjny i określić tryb pracy tego zespołu.

4. O zakwalifikowaniu nauczyciela do pracy za granicą decyduje jednostka kierująca.

5. Nauczyciele zakwalifikowani do pracy za granicą odbywają kursy przygotowujące do podjęcia pracy wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą, organizowane przez urząd zapewniający obsługę ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania lub przez publiczną placówkę doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzoną przez tego ministra.

§ 4. 1. Jednostka kierująca zawiera z nauczycielem umowę cywilnoprawną o skierowanie do pracy za granicą.

2. Umowa o skierowanie do pracy za granicą określa w szczególności:

- 1) pracodawcę zagranicznego;
- 2) okres, na który nauczyciel jest skierowany do pracy za granicą;
- 3) świadczenia przyznane nauczycielowi na podstawie przepisów w sprawie zakresu i warunków przyznawania świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym lub delegowanym do pracy za granicą;
- 4) obowiązki nauczyciela, z uwzględnieniem obowiązków, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela.

3. Jednostka kierująca może rozwiązać umowę o skierowanie do pracy za granicą w przypadku, gdy:

- 1) nauczyciel nie wywiązuje się ze swoich obowiązków lub jego postępowanie uchybia godności zawodu nauczyciela;
- 2) nauczyciel naruszył przepisy prawa związane z wychowaniem, edukacją dzieci i młodzieży lub z opieką nad nimi obowiązujące w Polsce lub państwie, do którego został skierowany;
- 3) choroba nauczyciela trwa dłużej niż miesiąc.

4. Rozwiązanie umowy o skierowanie do pracy za granicą z przyczyn, o których mowa w ust. 3:

- 1) pkt 1 i 2 – następuje z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia, po przeprowadzeniu przez jednostkę kierującą postępowania wyjaśniającego;
- 2) pkt 3 – następuje z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

5. Nauczyciel może rozwiązać umowę o skierowanie do pracy za granicą w przypadku, gdy jednostka kierująca nie wywiązuje się z zobowiązań wynikających z tej umowy lub z innych ważnych przyczyn, z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

6. Umowa o skierowanie do pracy za granicą wygasa w razie zakończenia stosunku pracy u pracodawcy zagranicznego.

7. Rozwiązanie umowy o skierowanie do pracy za granicą lub jej wygaśnięcie powoduje wstrzymanie udzielania świadczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 3.

§ 5. 1. Doskonalenie zawodowe nauczycieli pracujących wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących organizują w Polsce i za granicą publiczne placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym.

2. Dla nauczycieli organizuje się w szczególności: studium metodyczne, seminaria, konferencje, wykłady, kursy on-line, warsztaty i praktyki metodyczne.

3. Doskonalenie zawodowe nauczycieli pracujących wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących może być również realizowane przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), mające doświadczenie w pracy na rzecz Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących, w trybie określonym w przepisach tej ustawy.

4.⁵⁾ Zadanie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może również zlecić publicznym lub niepublicznym uczelniom w trybie określonym w art. 464 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, 1088, 1234, 1672 i 1872).

5. Zadanie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może również zlecić jednostkom samorządu terytorialnego w drodze porozumienia.

§ 6. 1. Na wniosek organizacji społecznej zarejestrowanej za granicą albo innych podmiotów organizujących za granicą nauczanie języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim, a także nauczycieli pracujących wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących, mogą być przekazywane za granicę podręczniki i pomoce dydaktyczne służące temu nauczaniu.

2. Podręczniki i pomoce dydaktyczne, o których mowa w ust. 1, pozyskuje i przekazuje za granicę upoważniona przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania jednostka organizacyjna.

§ 7. 1.⁶⁾ Organizowanie kolonii, obozów lub innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może zlecić organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, mającym doświadczenie w pracy na rzecz Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących, w trybie określonym w przepisach tej ustawy.

2. Zadanie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może również zlecić jednostkom samorządu terytorialnego w drodze porozumienia.

3. Do podmiotów, o których mowa w ust. 1 i 2, organizujących kolonie, obozy oraz inne formy letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej stosuje się przepisy art. 92a–92s ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 oraz z 2023 r. poz. 1234) oraz przepisy wydane na podstawie art. 92t tej ustawy.

§ 8. 1.⁷⁾ Wspieranie współpracy szkół funkcjonujących w systemach oświaty innych państw oraz organizacji społecznych zarejestrowanych za granicą, o których mowa w § 1, szkół polskich oraz szkół i zespołów szkół, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, ze szkołami w Polsce realizuje się w szczególności przez przedsięwzięcia edukacyjne o różnorodnej tematyce edukacyjnej, umożliwiające:

- 1) dzieciom i młodzieży polonijnej, dzieciom Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieciom pracowników migrujących – doskonalenie znajomości języka polskiego i poznanie Polski;
- 2) dzieciom i młodzieży uczęszczającym do szkół w Polsce – poznanie polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą;
- 3) nauczycielom – wymianę wiedzy i doświadczeń dydaktyczno-wychowawczych.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 sierpnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. poz. 1701), które weszło w życie z dniem 13 sierpnia 2022 r.

1a.⁸⁾ W ramach wspomagania wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw lub nauczanych w innych formach przez organizacje społeczne zarejestrowane za granicą mogą być organizowane wyjazdy i pobyty edukacyjne w Polsce dzieci i młodzieży polonijnej, dzieci Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących, w tym dzieci i młodzieży będących uczniami szkół polskich oraz szkół i zespołów szkół, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, wraz z opiekunami.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1 i 1a⁹⁾, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może zlecić organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, mającym doświadczenie w pracy na rzecz Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących, w trybie określonym w przepisach tej ustawy.

3. Zadania, o których mowa w ust. 1 i 1a⁹⁾, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może również zlecić jednostkom samorządu terytorialnego w drodze porozumienia.

4.¹⁰⁾ Zadania, o których mowa w ust. 1 i 1a⁹⁾, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może również zlecić publicznym lub niepublicznym uczelniom w trybie określonym w art. 464 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

5.¹¹⁾ Zadania, o których mowa w ust. 1 i 1a, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może również powierzyć jednostce organizacyjnej podległej temu ministrowi.

§ 9. Do nauczycieli ubiegających się o skierowanie do pracy za granicą, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia złożyli jednostce kierującej dokumenty, o których mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 września 2009 r. w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. z 2015 r. poz. 1022), stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 10. Umowy o skierowanie do pracy za granicą zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia pozostają w mocy.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia¹²⁾,¹³⁾

⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 7.

⁹⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 7.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹¹⁾ Dodany przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 7.

¹²⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 30 maja 2017 r.

¹³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 września 2009 r. w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz. U. z 2015 r. poz. 1022), które utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 365 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949).